

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Изборния кодекс

(Обн., ДВ, бр. 9 от 28.01.2011 г.; бр. 36 от 10.05.2011 г. - Решение № 4 от 04.05.2011 г. по к.д. № 4 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 45 от 14.06.2011 г., изм. и доп., бр. 17 от 21.02.2013 г.)

§ 1. Текстът на чл. 5, ал. 1, т. 1 се изменя така:

„1. партии и коалиции от партии – чрез преференциално гласуване;”

§ 2. В чл. 79, ал. 2, т. 2, б. „а” думите „една четвърт” се заменят с думите „пет на сто”.

§ 3. В чл. 109, ал. 1, изр. II, числото „3” се зменя с числото „1”.

§ 4. В чл. 119, ал. 1 числото „7000” се заменя с числото „5000”.

§ 5. Създава се нов чл. 252 със следното съдържание:

„Чл. 252. (1) При произвеждане на избори за народни представители определянето на избраните кандидати от всяка районна кандидатска листа се извършва според броя на получените валидни предпочитания (преференции) и подреждането на кандидатите в листата съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

(2) Предпочитанията (преференциите) за отделните кандидати са валидни, ако броят на гласовете, получени за кандидата, е не по-малък от 5 на сто от гласовете, подадени за кандидатската листа.

(3) Кандидатите по ал. 2 се подреждат според броя на получените предпочитания (преференции), като се започне с кандидата, получил най-висок брой валидни предпочитания (преференции). Тези кандидати се изваждат от кандидатската листа на съответната партия или коалиция от партии и образуват списък А. Останалите в кандидатската листа кандидати запазват първоначалното си подреждане в листата и образуват списък Б.

(4) Когато в списък А има двама или повече кандидати с еднакъв брой предпочитания (преференции), редът им в списъка се определя от Централната изборителна комисия чрез жребий, проведен в присъствието на заинтересованите кандидати и представители на партията или коалициите от партии.

(5) Когато няма кандидати с валидни предпочитания (преференции), избрани са кандидатите по реда, в който са подредени в кандидатската листа.

(6) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е по-малък от броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са всички кандидати от списък А. Останалите мандати на партията

или коалицията от партии се попълват с кандидатите от списък Б по реда на тяхното подреждане.

(7) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е по-голям от броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са първите кандидати от списък А по реда на тяхното подреждане до попълване на всички мандати.

(8) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е равен на броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са всички кандидати от списък А.”

София, 25. 02. 2013 г.

Вносител:

д-р Михаил Михайлов

Народен представител от ПГ

на Синята коалиция

МОТИВИ

към проекта за Закон за изменение и допълнение на Изборния кодекс

Основната цел, която се поставя със законопроекта е да се премахнат бариерите пред участието на представители на гражданското общество в изборителните процеси като независими кандидати. Понастоящем в чл. 78-79 от Изборния кодекс (ИК) от инициативните комитети на гражданите като условие за участие във всеки един от изборите за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент се изисква да внасят безлихвен депозит по сметка в Българската народна банка, в размер на 10 000 лева. Депозитът се възстановява само на тези инициативни комитети, чиито кандидати са получили гласове, равни на не по-малко от една четвърт от районната изборителна квота в изборите за народни представители, съответно поне 7000 гласа в изборите за членове на ЕП. Практически тези разпоредби въвеждат непреодолима бариера за много от гражданите и техните инициативни комитети и създават заплахата от санкция при непостигане на необходимия висок резултат. Те не вземат предвид принципното различие между тежките и по правило добре финансирани партийни машини и обикновените граждани, които желаят за издигнат свои неинституционални кандидати.

В допълнение на това, съгласно чл 109, ал. 1 от ИК за регистрацията на независим кандидат в подкрепа на кандидатурата му са необходими не по-малко от 3 на сто, но не повече от 5000 избиратели с постоянен адрес на територията на района. Този праг е твърде висок и обезсмисля изборите като демократичен процес. Нелогично е още на този предварителен етап да се търси резултат аналогичен или подобен на изборния резултат необходим за специалване на съответния мандат. Наличието на тази 3-процентна бариера е било обект на сериозни забележки от страна на венецианската комисия, която даде и съответни препоръки за драстичното ѝ намаляване по подобие на останалите страни-членки на ЕС.

Не на последно място, на гражданите трябва да се възстанови правото на избор измежду кандидатите вътре в една и съща листа. Ето защо предлагам да се възстанови текста на целия чл. 252, даващ право на преференциално гласуване в рамките на пропорционалната система и в значителна степен компенсиращ присъщите ѝ недостатъци. За целта е необходимо и изменение на общата разпоредба на чл. 5, ал. 1, т. 1.

Очакваните резултати от приемането на предложените изменения и допълнения са повишено доверие на гражданите в изборителната система и повишена активност на изборите. Законопроектът отговаря на ясно изразените от гражданските организации и сдружения очаквания за премахване на бариерите пред тяхното участие в изборния процес и пред техните изборителни права и гарантиране на техния достъп до държавните институции.

Прилагането на предлаганите правни норми **не изисква допълнителни бюджетни разходи**, нито засяга съществено приходната част на бюджета. Още повече, че би било неморално и немислимо бюджетът да разчита на приходи от ограничаване на фундаментални човешки права и основни свободи, както се получава в момента.

Изборният режим е обект на регулиране от **Европейското право** и по-специално на Хартата на основните права на Европейския съюз (ХОПЕС), както и на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС). В чл. 39 от ХОПЕС е уредено правото на гражданите да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейския парламент чрез всеобщо, пряко, свободно и тайно гласуване. В чл. 3 от КЗПЧОС е предвидено правото на свободни избори. Не е възможно едни избори да се квалифицират като свободни, ако пред независимите кандидати са издигнати икономически бариери и заплахи от икономически санкции за непостигане на заложените непропорционално високи прагове на подкрепа. В заключение следва да се има предвид, че сегашните мерки в Избирателния кодекс противоречат по своята същност на принципа на субсидиарност и принципа на пропорционалност, предвидени в чл. 5, § 3 от Договора за Европейски съюз и Протокол № 2 относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност. Те се явяват основни структурни принципи на Съюза, а нарушаването им от страна на всяка държава-членка е основание за отмяна и търсене на отговорност.

София, 25. 02. 2013 г.

Вносител:

д-р Михаил Михайлов

Народен представител от ПГ на

Синята коалиция